

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ

Освітньо-наукова програма

підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти у галузі 01 «Освіта / педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» «Педагогічна освіта і освіта дорослих в Україні і зарубіжжі» / «Pedagogical and Adult Education in Ukraine and Worldwide»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни Методологія педагогічних досліджень в освіті дорослих

Викладач Баніт Ольга Василівна – доктор педагогічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки

Профіль викладача <http://ipood.com.ua/data/Portfolio/Banit.pdf>

Контактний телефон +380663585223

E-mail: olgabanit@ukr.net

Сторінка дисципліни <http://ipood.com.ua/phd-011/>

Консультації очні понеділок та вівторок з 14.00 до 15.00

Онлайн-консультації за попередньою домовленістю Viber (+380663585223) в робочі дні з 9.30 до 17.30

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна програма зорієнтована на особистісний і науково-педагогічний досвід доктора філософії, його індивідуальні запити; є гнучкою за змістом; відповідає андрагогічним принципам навчання; забезпечує оволодіння достатнім рівнем методологічної культури з організації педагогічних досліджень в освіті дорослих. Тому варто зазначити, що розвиток методологічної культури і науково-дослідницької компетентності докторів філософії є актуальним викликом сьогодення, що частково розв'язується вивченням дисципліни. З метою удосконалення методологічної культури навчальним планом підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 01 Освіта, педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки передбачено опанування курсу «Методологія педагогічних досліджень в освіті дорослих».

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Методологія педагогічних досліджень в освіті дорослих» є формування у слухачів методологічної культури, науково-дослідницької компетентності.

Передбачається самостійна (індивідуальна та групова) дослідницька діяльність, використання практичних занять.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія педагогічних досліджень в освіті дорослих» є формування таких компетентностей та предметних результатів:

загальних компетентностей:

- **ЗК 1. аналітичні уміння.** Здатність до пошуку, відбору, аналізу й оброблення інформації, до формулювання самостійних тверджень, положень, оцінок. Здатність до організації і проведення фундаментальних, прикладних науково-педагогічних досліджень;
- **ЗК 2. когнітивні уміння.** Здатність до здійснення класифікацій отриманого нового знання (визначення причинно-наслідкових зв'язків, принципів, сукупності методів тощо) за результатами емоційного переживання і осмислення рангу наукової новизни власного наробку. Здатність планувати та керувати власним часом;

- **ЗК 5. здатність до рефлексії.** Здатність допомагати іншим у процесі викладацької діяльності, через наставництво, у ході організації і участі у проектній діяльності, командній роботі під час семінарських, практичних занять;
- **ЗК 8. Ціннісні орієнтири.** Уміння цінувати та поважати мультикультурність. Здатність діяти на засадах соціальної відповідальності і з дотриманням свідомої громадянської позиції;

фахових компетентностей:

- **ФК 1. готовність до здійснення власної аналітико-синтетичної діяльності** з метою визначення специфіки предмету дослідження, рівня його віддзеркалення в науковій літературі та розробки власних теоретичних конструктів, адекватних особливостям розв'язання обраної проблеми у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих. Здатність до аналізу та аргументації вибору його методологічних засад; володіння уміннями здійснення аналізу філософських та ідеологічних актуалітетів освітньої політики на наднаціональному та національному рівнях; навичками застосування синергетичного, системного, аксіологічного, феноменологічного та інших методологічних підходів до аналізу педагогічних процесів на макро-, мезо- та мікрорівні їх функціонування; навичками критичної інтерпретації досліджень у галузі вітчизняної та зарубіжної теорії/історії освіти і педагогіки, синтезу нових ідей; здатність до спілкування з предмету дослідження у межах міждисциплінарного та/або міжнародного експертного середовища;
- **ФК 10. Знання та володіння методами опису, ідентифікації, класифікації, зіставлення з метою визначення** ключових тенденцій розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в Україні і у зарубіжних країнах; уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію про еволюцію систем освіти зарубіжних країн з різноманітних джерел; уміння здійснювати порівняльний аналіз освітньо-наукових проблем у міжнародному контексті; уміння зіставляти закономірності й тенденції розвитку педагогічної теорії і практики в різних країнах світу; здатність застосовувати знання про сучасні досягнення зарубіжжя у вітчизняній предметній галузі; здатність прогнозувати тенденції розвитку освітніх систем у швидкозмінному середовищі. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства, педагогічної освіти і освіти дорослих й уміння їх використовувати в професійній і громадській діяльності;
- **ФК 15. уміння педагогічного проектування** навчання дорослих, здатність до організації і проведення інтерактивних навчальних занять; уміння використовувати набуті знання у професійній і громадській діяльності; здатність застосовувати набуті знання, сучасні досягнення з педагогіки, психології та їх субдисциплін, інших наук у професійній діяльності. Здатність використовувати інформаційні технології для успішного проектування, організації викладацької і науково-дослідницької діяльності;

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період - дистанційний (*online*).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання дисципліни «Методологія педагогічних досліджень в освіті дорослих» можна вважати задовільними за умови оволодіння такими **предметними результатами:**

- **ПРН 1.** Здатність використовувати знання сучасних проблем філософії науки і освіти при вирішенні освітніх і професійних завдань у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих.
- **ПРН 2.** Здатність до обґрунтування нового знання у контексті потреб педагогічної освіти і освіти дорослих на підґрунті методології філософського, загальнонаукового і конкретно-наукового рівнів.

- **ПРН 15.** Здатність здійснювати обґрунтування методологічних засад розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в українському і зарубіжному контексті; визначати тенденції розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в синхронічному і діахронічному вимірах;
- **ПРН 17.** здатність обґрунтовувати методологічні засади дослідницької проблеми у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих; визначати методологічні орієнтири здійснення наукового пошуку та використання інновацій у викладацькій діяльності.

Форма і засоби діагностики успішності навчання: дослідницьке завдання за темою дисертації; метод проектів; робота в малих групах, дискусія, тренінг, доповідь, презентація.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 60

Кількість годин: лекції – 4, семінарські заняття / практичні – 16.

Вид заняття	Кількість годин
лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	40

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
1	1	1,2	011 Освітні, педагогічні науки	2	4	залік	вибіркова

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність вивчення дисципліни «Методологія педагогічних досліджень в освіті дорослих» значно підвищиться, якщо здобувач зацікавлений у дослідженні питань формальної, неформальної та інформальної освіти дорослих, має навички самостійної роботи зі здійснення кваліфікованого науково-дослідницького пошуку, обізнаний із понятійним апаратом освітнього процесу, базовими методологічними і теоретичними засадами неперервної освіти та навчання упродовж життя опанував на рівні магістратури дисципліни «Педагогіка вищої школи», «Психологія».

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

У період сесії використовується медіапроектор; бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій.

У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

ПОЛІТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

Положення «Про аспірантуру і докторантуру» в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Положення «Про забезпечення якості освіти в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про політику академічної доброчесності в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про визнання результатів неформальної освіти у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України» та ін.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Згідно з розкладом	Модуль І. Методологія сучасних педагогічних досліджень в освіті дорослих. Тема 1.1. Специфіка педагогічних досліджень в освіті дорослих	Лекція 2 год Face to face	Презентація	1, 2, 4, 10, 14	Сам. робота 8 год. Підготувати презентацію з методології педагогічних досліджень в освіті дорослих. Форма представлення: презентація	3	жовтень
Згідно з розкладом	Тема 1.2 Методологічна культура педагога-дослідника	Лекція 2 год Face to face	Презентація	1, 2, 4, 13, 14		3	жовтень
Згідно з розкладом	Тема 1.3. Методологічні підходи і принципи педагогічних досліджень в освіті дорослих.	Семинар 4 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	1, 2, 4, 11, 12		6	жовтень
Згідно з розкладом	Модуль ІІ. Науково-дослідницька компетентність доктора філософії: зміст, структура, критерії сформованості Тема 2.1. Науково-дослідна діяльність доктора філософії.	Семинар 2 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	6, 7, 8, 12, 15	Сам. робота 12 год. 1. Підготувати наукову доповідь за темою «Специфіка фундаментальних досліджень в освіті дорослих». Форма представлення наукова доповідь 2. Розробити програму педагогічного дослідження в освіті дорослих. Форма представлення Проект програми	6	жовтень
Згідно з розкладом	Тема 2.2. Зміст науково-дослідницької компетентності доктора філософії.	Семинар 2 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	1, 2, 4, 9, 12		6	жовтень

Згідно з розкладом	Модуль III. Рівні і класифікація педагогічних досліджень в освіті дорослих Тема 3.1. Класифікація педагогічних досліджень в освіті дорослих.	Семинар 2 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	1, 2, 3, 4, 13	Сам. робота 12 год. 1. Підготувати наукову доповідь за темою «Специфіка теоретичних і емпіричних досліджень в освіті дорослих». Форма представлення наукова доповідь	6	квітень
Згідно з розкладом	Тема 3.2. Теоретичні та емпіричні педагогічні дослідження в освіті дорослих.	Семинар 2 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	4, 7, 8, 13	2. Підготувати термінологічний словник основних термінів дослідження за обраною тематикою Форма представлення глосарій	6	квітень
Згідно з розкладом	Модуль IV. Методика педагогічних досліджень в освіті дорослих Тема 4.1. Структура педагогічних досліджень в освіті дорослих.	Семинар 2 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	1, 2, 4, 13, 14	Сам. робота 8 год. Оформлення основних етапів педагогічного експерименту в освіті дорослих. Форма представлення наукова доповідь Підготувати наукову доповідь «Оформлення основних етапів педагогічного експерименту в освіті дорослих»	6	квітень
Згідно з розкладом	Тема 4.2. Оформлення та оприлюднення результатів педагогічних досліджень в освіті дорослих.	Семинар 2 год <i>Online</i>	Методичні рекомендації	2, 11, 13		6	квітень

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: тести, усне опитування, презентація виконання дослідницького завдання.

Форма контролю: залік.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається максимально 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен, залік) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні /семінарські заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і майбутнього доктора філософії на першому занятті.

Рівень знань умінь та навичок з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

«2» - «незадовільно» - здобувач знає та частково розуміє базовий, навчальний матеріал. Відсутня орієнтація в понятійному апараті, інноваційних технологіях професійного навчання та навички розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни, організації навчальних занять та контролю успішності знань, вмінь та навичок набутих в процесі навчальної діяльності.

«3» - «задовільно» - здобувач знає та розуміє базовий, лекційний, законодавчий та навчальний матеріал. Орієнтується в понятійному апараті, інноваційних технологіях освіти дорослих, має навички наукової і дослідницької діяльності в галузі освіти дорослих. Може оформлювати й оприлюднювати результати аудиторної і самостійної навчальної діяльності.

«4» - «добре» - здобувач знає, розуміє, використовує базовий, лекційний, законодавчий та навчальний матеріал а й може аналізувати психолого-педагогічні, методичні ситуації в галузі освіти дорослих. Володіє понятійним апаратом, орієнтується у доборі інноваційних технологій освіти дорослих, має навички організації власної науково-дослідної діяльності. Аспірант здатен розробляти соціально орієнтовані проекти з освіти дорослого населення, може працювати у міжнародному контенті.

«5» - «відмінно» - здобувач знає, розуміє, використовує не лише базовий, лекційний, законодавчий та навчальний матеріал; може аналізувати та давати оцінку нормативній базі освітньої діяльності в Україні, нормативно-правовій базі організацій навчально-виховного процесу в навчальних закладах освіти України і зарубіжжя, етапи організації навчання дорослих. Чітко володіє понятійним апаратом, орієнтується у доборі інноваційних технологій щодо планування навчально-дослідної діяльності в галузі освіти дорослих. Має навички розв'язання комплексних проблем дослідницько-викладацької діяльності в галузі освіти дорослих.

Згідно з Положенням «Про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України» контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання контрольної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять з дисципліни – усне опитування, виконання тестових завдань, презентація дослідницького завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні, або на окремих його завершальних етапах.

Підсумковий контроль включає залік відповідно переліку питань розроблених викладачем.

Результати поточного та підсумкового контролю визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

При визначенні рейтингу здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить не більше 60 сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 8, що становить не більше 40 балів сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Індивідуальне завдання	Залікова робота	Сума
Змістові модулі						
T1 – T3	T4 – T5	T6 – T7	T8 –T9			
12	12	12	12	12	40	100

T1, T2 ... – теми модулів.

Примітка. Отримання протягом семестру 24 балів є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Лук'янова Л.Б. Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти : монографія [Лук'янова Л.Б.] – К.: ПООД НАПН України, 2016. https://lib.iitta.gov.ua/710017/1/2016_monograph_Lukianova.pdf
2. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід / Лариса Лук'янова; Українська Асоціація освіти дорослих. – Київ : ТОВ «ДКС-Центр», 2017. – 147 с. <https://lib.iitta.gov.ua/708009/1/Lukianova%20book.pdf>
3. Технології професійного розвитку педагогів в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М.П. Вовк., Г.І. Сотська, Н.О. Філіпчук, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Л.Ю. Султанова, Н.С. Гомеля. – К.: Талком, 2019. – 320 с. <https://lib.iitta.gov.ua/715790/>
4. Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теорія і практика: монографія / М.П. Вовк, Л.Ю. Султанова, Н.О. Філіпчук, С.О. Соломаха, Ю.В. Грищенко. – К., 2019. – 498 с. <https://lib.iitta.gov.ua/718748/>
5. Аніщенко О.В. Концепція розвитку неформальної освіти дорослих в Україні / О.В. Аніщенко // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова), Аніщенко О.В. (заст. гол.) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – К., 2019. – Вип. 1 (15). – С. 20-39. https://lib.iitta.gov.ua/719388/1/Anischenko_O_Concept_of_development_of_non-formal_adult_education_in_Ukraine.pdf
6. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям; вид. 2, перероб. – Київ; Вінниця: 2010. – 307 с. URL: <https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/goncharenko-s-u-pedagogichni-doslidzhennya-metodologichni-poradi-molodim-naukovtsyam>
7. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. – Київ: Професіонал, 2004. – 113 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Kovalchuk_2005_240.pdf
8. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика: монографія / Н. М. Авшенюк, Т. М. Десятов, Л. М. Дяченко, Н. О. Постригач, Л. П. Пуховська, О. В. Сулима. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 280 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/7686/1/05_2640_ALL-monograf.pdf
9. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – 3-є вид. доповнене. – К.: НАККіМ, 2011. – 314 с. URL: https://bahmat.at.ua/MET_NAUK_DOSL/S.VYGOVSJKA_POSIBNYK.pdf
10. Лук'янова Л. Б. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник. – Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 108 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/7697/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%20%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D1%85.pdf
11. Ничкало Н. Г. Проектування процесу професійного навчання у закладах профтехосвіти: монографія / Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюн, С. У. Гончаренко [та ін.]. – Київ; Хмельницький : [б. в.], 2010. – 335 с.
12. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. – Київ: Вища школа, 1990. – 239 с.
13. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с. URL: https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
14. Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога: монографія / Хомич Л.О., Султанова Л.Ю., Шахрай Т.О. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 212 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709440/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>

Додаткова

1. Бондаренко Л. І. Розвиток дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів : метод. рек. для виклад. вищих навч. закл., аспірантів, магістрантів / Л. І. Бондаренко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 56 с.
2. Лудченко А. А. Основи наукових досліджень: Учебн. пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – Київ: Знання, КОО, 2000. – 113 с.

3. Науково-дослідна робота в закладах освіти: метод. посібник / Укл. Ю. О. Туранов, В. І. Урусський. – Тернопіль: Астон, 2001. – 138 с.
4. Педагогічний експеримент: навч.-метод. посіб. / [укладач О. Е. Жосан]. – Кіровоград : Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. – 72 с.
5. Проектування процесу професійного навчання у закладах профтехосвіти : [монографія] / М-во освіти і науки України, НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Хмельниц. нац. ун-т ; авт. кол.: Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюн, С. У. Гончаренко [та ін.] ; за ред. Н. Г. Ничкало. – Київ ; Хмельницький : [б. в.], 2010. – 335 с.
6. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / За ред. Н. Г. Ничкало, В. О. Кудіна. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
7. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високо розвинутою економікою: монографія / За ред. Л. П. Пуховської. – Київ: НВП Поліграфсервіс, 2014. – 176 с.

Періодична література

8. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
9. Освітологія
10. Неперервна професійна освіта: теорія і практика
11. Педагогіка і психологія.
12. Педагогічна газета.

13. Інформаційні ресурси

14. Електронна бібліотека НАПН України. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>
15. Національна бібліотека України імені В. Вернадського . – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
16. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Режим доступу: <http://ipood.com.ua/biblioteka/>
17. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.com>
18. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://znannya.info>
19. Освіта України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
20. Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>
21. Педагогічна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pedlib.clx.ru>
22. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>

Затверджено рішенням вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (протокол №9 від 30.09.2020 р.).